

CAROLI FRANCISCI LHOMOND

EPITOME
HISTORIAE SACRAE
BREVI CHRISTI VITAE NARRATIONE ADDITA

INTEGRVM OPVS AD VSVM DISCIPVLORVM EDIDIT
ROBERTVS CAREAGNI
PAVCISSIMIS VERBIS MVTATIS

Edizioni Accademia
Vivarium novum

RES QVAE HOC LIBRO CONTINENTVR

PRAEFATIO

pāg. 5

VETVS TESTAMENTVM

PRIMA AETAS: Terrārum orbem et omnia quae in eō insunt Deus creat	9
SECVNDA AETAS: Hominēs dīluviō pūniuntur	17
TERTIA AETAS (I): Abrāhāmus et Isaacus	25
TERTIA AETAS (II): Iacōbus	33
TERTIA AETAS (III): Iōsēphus	43
TERTIA AETAS (IV): Iōsēphus	53
QVARTA AETAS (I): Fuga ex Aegyptō: Moisēs et Iosūe	69
QVARTA AETAS (II): Iūdicēs creantur: Gedeōn, Samsōn, Samuēl	81
QVARTA AETAS (III): Rēgēs creantur: Saūl et David	91

QVINTA AETAS (I): Ex ūnō duo rēgna creantur: alterum Iūdae, alterum Isrāēlis	107
QVINTA AETAS (II): Fābula dē Tobīā	113
QVINTA AETAS (III): Nabūchōdonosor et captīvitās Babylōnica	125

SEXTA AETAS: annō LXIII a. Chr. n. Iūdaea prōvincia stipendiāria populī Rōmānī fit	139
--	-----

NOVVM TESTAMENTVM

PARS I: Iēsū nātivitās et vīta	155
PARS II: Iēsū doctrīna, mors et resurrectiō	169

TABVLAE REGIONVM, TEMPORVM ORDO ET INDICES VARII

VETERIS NOVIQVE TESTAMENTI REGIONES, VRBES ET OPPIDA	185
ORDO TEMPORVM HISTORIAE SACRAE	189
INDEX NOMINVM	191
INDEX VOCABVLORVM	194

NOTAE

=	idem atque	<i>Gr</i>	Graecē
:	id est	<i>imperf</i>	imperfectum
↔	contrārium	<i>ind</i>	indicātīvus
<	factum/ortum est	<i>indēcl</i>	nōn dēclīnātur
/	sīve	<i>m</i>	masculīnum
+	cum, atque, additur	<i>n</i>	neutrum
a. Chr. n.	ante Chrīstum nātum	<i>nōm</i>	nōminātīvus
<i>abl</i>	ablātīvus	<i>pāg.</i>	pāgina
<i>acc</i>	accūsātīvus	<i>part</i>	participium
<i>adi</i>	adiectīvum	<i>p. Chr. n.</i>	post Chrīstum nātum
<i>adv</i>	adverbium	<i>pass</i>	passīvum
<i>coni</i>	coniūncīvus	<i>perf</i>	perfectum
<i>dat</i>	datīvus	<i>pl</i>	plūrālis
<i>dēcl</i>	dēclīnātiō	<i>praes</i>	praesēns
<i>dēp</i>	dēpōnēns	<i>prp</i>	praepositiō
<i>f</i>	fēminīnum	<i>sg</i>	singulāris
<i>fut</i>	futūrum	<i>sup</i>	superlātīvus
<i>gen</i>	genetīvus	<i>voc</i>	vocātīvus

Ad pāginārum latera explānantur vocābula quae nōn reperiuntur in librō cui titulus est FAMILIA ROMANA. Vocābula quae in Vetere Testāmentō reperiuntur, sī forte inventantur in Novō Testāmentō, iterum explānantur, ut utraque librī pars per sē legī possit. Nōmina hominum et locōrum quae sunt in īmīs pāginīs explānantur in indicibus.

PRAEFATIO

praefatiō -ōnis *f* < *prae-fārī*

Carolus Franciscus Lhomond in parvō quōdam Galliae oppidō, quod eius cīvium linguā *Chaulnes* appellātur, annō MDCCXXVII p. Chr. n. pauperibus parentibus nātus est, quī eum litterīs studēre volentem pecūniā adiuvāre nōn potuērunt. Cum autem iam ā puerō pius et descendī cupidus esset, in seminārium missus est, ubi et linguam Latīnam et litterās sīve sacrās sīve nōn sacrās tam bene didicit, ut prīmum sacerdōs, deinde etiam rēctor eiusdem semināriī factus sit.

Semināriō autem clausō, litterās in lūdō docuit. Librum scrīpsit *Dē virīs illūstribus urbis Rōmae*, quō ostendit Rōmānōrum antīquōrum virtūtēs discipulīs suīs imitandās, et *Epi-tomēn historiae sacrae*, quā nārrāvit ea, quae in Vetere Testāmentō continentur: rēs gestās Iūdaeōrum scīlicet, ā tempore antīquissimō, quō Deus fēcerat terrārum orbem, ūsque ad Iēsū Chrīstū nātīvitātem; cui librō ignōtus quīdam scrīptor epitomēn addidit Novī Testāmentī, quā Iēsū, dīvīnī hominis, vīta et mors eiusdemque mīrābilia facta nārrantur.

Cum vērō annō MDCCXCII fidem pollicērī nōluisset hominibus et mīlitibus quī intereā rēgem occīsūrī erant atque rēs in Galliā iam mūtāverant, in carcerem est coniectus, unde paulō post, līberātus ā Iōanne Lambertō Tallien – olim eius discipulō quī semper grātus fuit magistrō ob ea omnia quae ille magnō cum amōre docuerat – exiit.

Duōbus post annīs tranquillē, ut vīxerat, mortuus est.

Iūdaeī -ōrum *m pl*, Carolus (-ī) Franciscus -ī *m*, Iōannes (-is) Lambertus -ī *m*

p. Chr. n. : post Chrīstum nātum
ā pauperibus parentibus

pius -a -um = quī Deum et hominēs dīligit
seminārium -ī *n* : locus ubi puerī vīvunt et
student ut sacerdōtēs fiant
sacer -era -crum : quī ad Deum spectat
rēctor -ōris *m* = quī regit

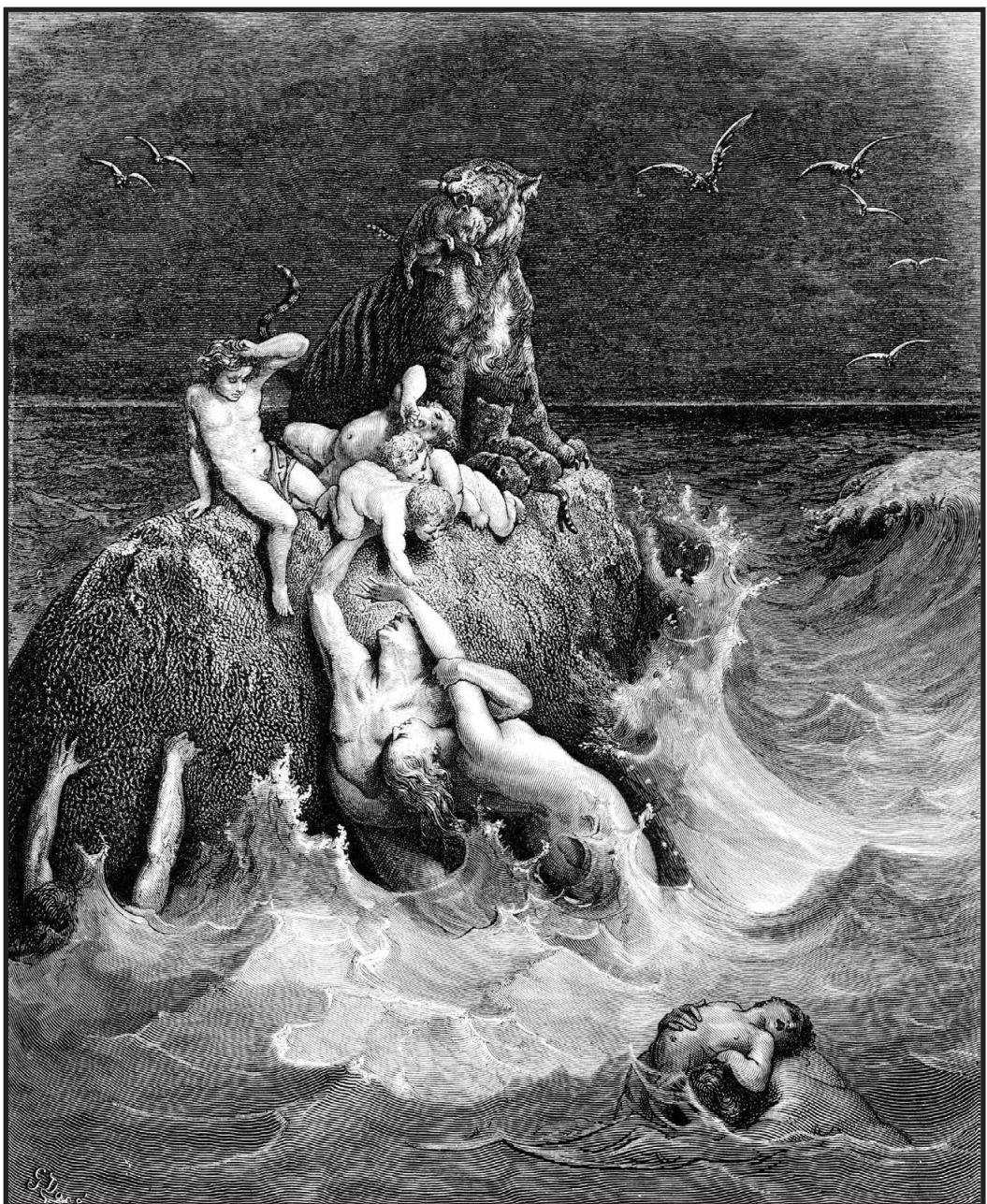
illūstris -e = clārus, nōbilis

epitomē -ēs *f Gr (acc -ēn)* = brevis nārrātiō
historia -ae *f* = nārrātiō rērum gestārum
testāmentum -ī *n* (< testis) = lēx inter Deum et
hominēs statūta

nātīvitās -ātis *f* = tempus quō aliquis nāscitur
scrīptor -ōris *m* = quī (librōs) scrībit
dīvīnus -a -um (< deus) = sacer

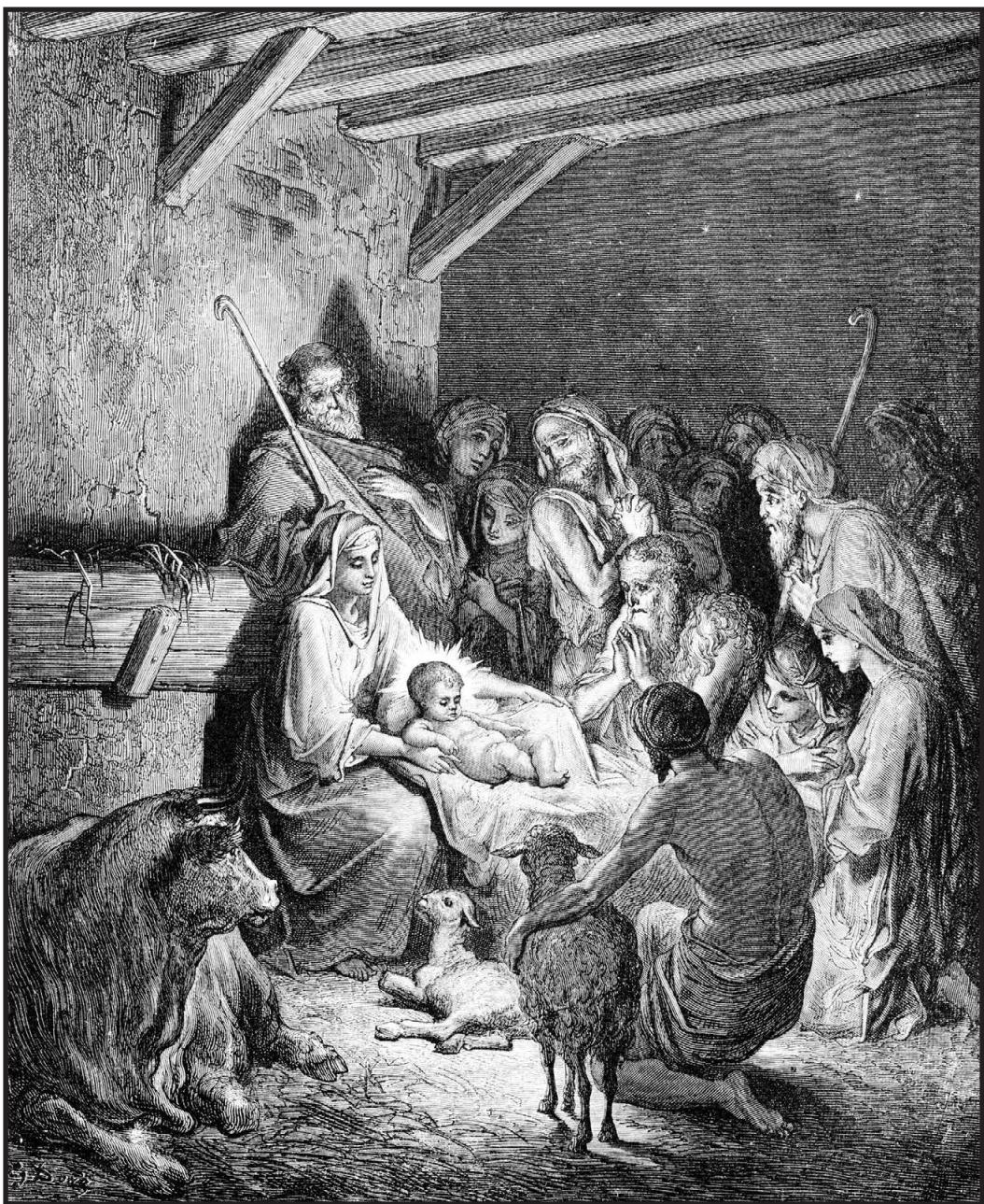
con-icere -iēcisse -iectum (< cum-) = iacere

Homines et bestiae inter diluvium

NOVVM
TESTAMENTVM

Iesu nativitas

PARS I

IESV NATIVITAS ET VITA

nātīvitās -ātis *f* = tempus quō aliquis nāscitur

I. In oppidō Bethlehem Iēsūs nāscitur

Exxit ēdictum ā Caesare Augustō ut dēscrīberētur ūniversus orbis. Ascendit Iōseph dē cīvitāte Nazareth in cīvitātem, quae vocātur Bethlehem, cum Marīā, uxōre suā. Cum essent ibi, implētī sunt diēs pariendī, et peperit filium, quem pannīs involvit et reclīnāvit in praesēpiō.

praesēpiūm -ī n

ēdictum -ī n = quod pūblicē imperātur
ut dēscrīberētur universus orbis : ut omnēs cīvēs numerārentur

implētī sunt diēs pariendī : vēnit diēs quō
Marīae pariendum erat
pannus -ī m = vestis vetus et vīlis
in-volvere -visse -volūtum = veste circum-
dare, vestīre | re-clīnāre = facere ut aliquis
recumbat

angelus -ī m = nūntius Deī

Dominī : Deī
clāritās -ātis *f* < clārus
circum-fulgēre -sisse = subitō lūcendō illū-
strāre
salvātor -ōris *m* (< salvāre) = quī salūtem
affert

glōria sit in altissimīs caelīs ... et pāx sit ...

III. Iēsum pāstōrēs eunt vīsum

Ut discessērunt ab iīs angelī, pāstōrēs loquēbantur inter sē:
“Eāmus et videāmus quod factum est in cīvitāte Bethlehem.”
Et vēnērunt, et invēnērunt Marīam et Iōseph et īfantem

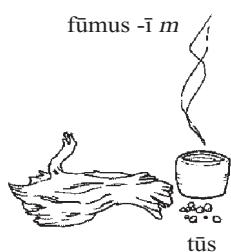
ut + *perf* = cum prīnum, postquam

Caesar (-aris) Augustus (-ī) *m*, Iōseph *indēcl*, Nazareth *indēcl*, Salvā-
tor -ōris *m*

revertī -tisse/-sum esse

magus -ī m = vir sapiēns et doctus, quī arte
suā rēs mīrabilēs facit

ante-cēdere ↔ sequī

hāc vōce : hīs verbīs,
hāc sententiātūs tūris n : ē tūre accēnsō oritur fūmus dulcis
myrrha -ae f: māteria pretiōsa quae ex qui-
busdam arboribus fluit; nōn solum in mem-
brīs corporis spargitur, sed etiam accenditur
ut ex eā fūmus dulcis oriātur

dē-cipere -cēpissee -ceptum = fallere

fīnēs -ium m pl = regiō, terra
bīmātus -ūs m = aetās duōrum annōrum
īnfrā adv

cōn-surgere = surgere

doctor -ōris m = quī docet, magister

cōn-suētūdō -inis f = quod fierī solet, mōs
fēstus -a -um (diēs) = diēs ōtiōsus quō Deus
adōrātur | trāns-igere -ēgisse -āctum = per-
ficere, ad fīnem agere; trānsāctīs diēbus
fēstīs = post diēs fēstōs

positum in praesēpiō. Posteā revertērunt pāstōrēs, laudantēs Deum propter omnia quae audīverant et vīderant.

IV. Magī ab Oriente Hierosolymam veniunt ut Iēsum Chrīs-tum adōrent

Cum nātus esset Iēsūs in cīvitāte Bethlehem, magī ab Oriente vēnērunt Hierosolymam ut eum adōrārent. Et stēlla antecēdēbat eōs. Et dīcēbant: “Ubi est rēx Iūdaeōrum? Vīdimus enim stēllam eius in Oriente.” Hērōdes rēx turbātus est hāc vōce: timēbat enim nē rēgnū amitteret.

Et cum cognōvissent magī ubi Chrīstus nātus esset, abi-ērunt, et vēnērunt Bethlehem et invēnērunt puerum cum Māriā mātre eius et adōrāvērunt eum et obtulērunt eī aurum, tūs, et myrrham.

Admonitī in somnīs nē redīrent ad Hērōdem, aliā viā revertērunt in regiōnem suam.

V. Hērōdes imperat ut omnēs īfantēs occīdantur. Iōseph cum uxōre et puerō in Aegyptum fugit

Hērōdes, vidēns sē ā magīs dēceptum esse, īrātus fuit valdē. Et imperāvit ut occīderentur omnēs īfantēs quī erant in cīvitāte Bethlehem et in fīnibus, ā bīmātū et īfrā. Angelus Dominī appāruit Iōseph, dīcēns: “Surge, et accipe puerum et mātrem eius, et fuge in Aegyptum.” Quī, cōnsurgēns, accēpit puerum et mātrem eius nocte et fūgit in Aegyptum.

Postquam Hērōdes mortuus est, angelō admonente, Iōseph accēpit puerum et mātrem eius et vēnit in Galilaeam et habitāvit in cīvitāte, quae vocātur Nazareth.

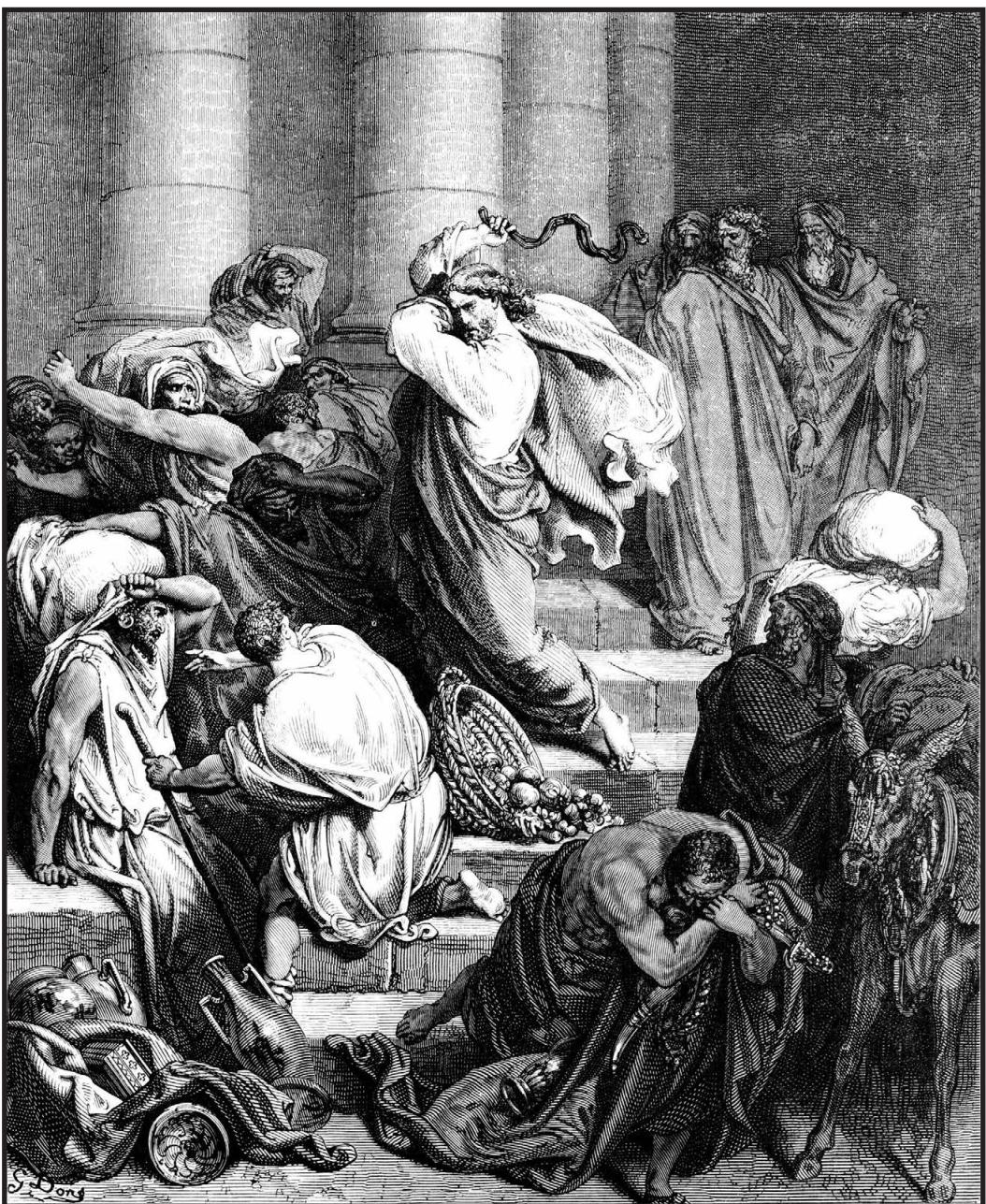
VI. Iēsūs Chrīstus templum petit ibique doctōrēs interrogat

Cum esset Iēsūs annōrum duodecim, secūtus est parentēs suōs ascendentēs Hierosolymam secundum cōnsuētūdinem diētī fēstī. Transāctīs diēbus fēstīs, cum redīrent, remānsit Iēsūs Hierosolymae; et nōn cognōvērunt parentēs eius exīstimatēs

Hierosolyma -ae f, Iūdaeī -ōrum m pl, Hērōdes -is m, Galilea -ae f

Iesus inter doctores

Iesus mercatores et nummularios e templo eicit

eum esse in comitātū. Et regressī sunt Hierosolymam requīrentēs eum. Post trīdūm invēnērunt illum in templō sedentem in mediō doctōrum, audientem et interrogantem illōs. Et dēscendit cum iīs, et vēnit Nazareth, et pārēbat illīs, et prōficiēbat sapientiā et aetāte et grātiā apud Deum et hominēs.

comitātū -ūs *m* = comitum numerus
re-gredī -gressum esse = redīre
trīdūm -ī *n* = trēs diēs

VII. Iēsūs prīmōs discipulōs ad sē vocat

Iōannēs, praecursor Dominī, baptizābat in Iordāne flūmine. Quādam diē vīdit Iōannēs Iēsum venientem ad sē et ait: “Ecce Agnus Deī, ecce quī tollit peccāta mundī.” Et audiōerunt eum duo discipulī loquentem et secūtī sunt Iēsum. Quī, vidēns eōs sequentēs, dīxit: “Quid quaeritis?” Dīxērunt eī: “Magister, ubi habitās?” – “Venīte et vidēte” –. Et vēnērunt et vīdērunt et apud eum mānsērunt. Erant autem Andreās et Iōannēs.

prō-ficere = prōgredī, melior fierī
sapientia -ae *f* < sapiēns
grātia -ae *f*: amor

VIII. Iēsūs ad nūptiās vocātur in Canā, et aquam in vīnum mūtat

Nūptiae factae sunt in Canā Galilaeae: et erat māter Iēsū ibi. Vocātus est autem et Iēsūs et discipulī eius ad nūptiās. Et dēficiente vīnō, dīcit māter Iēsū: “Vīnum nōn habent.” Deinde dīcit māter eius ministrīs: “Quodcumque dīxerit vōbīs, facite.” Erant ibi lapideae hydriae sex, quās aquā implērī iussit Iēsūs. “Haurīte nunc” inquit. Et hausērunt et tulērunt architriclīnō vīnum melius quam prīstinum.

prae-cursor -ōris *m* = quī venit ante baptizāre : aquā sacrā pūrum facere ā maleficīis

Agnus Deī : Iēsūs
peccātūm -ī *n* = maleficium
eum loquentem

Hoc fēcīt initium signōrum Iēsū.

nūptiae -ārum *f pl* < nūbere

lapis -idis *m*

hydria -ae *f*

discipulī vocātī sunt

dē-ficere = deesse

quodcumque = quidquid

lapideus -a -um = ex lāpide factus

IX. Iēsūs mercātōrēs et nummulāriōs flagellō ē templō ēicit

Prope erat Pascha Iūdaeōrum, et ascendit Iēsū Hierosolymam. Et invēnit in templō vēdentēs bovēs, et ovēs et columbās et nummulāriōs sedentēs. Et cum fēcisset quasi flagellum dē fūniculīs, omnēs ēiēcit dē templō,

architriclīnus -ī *m* = quī convīviō/convīvīs
praeest | prīstīnus -a -um = quī anteā fuit
signōrum : rērum mīrābiliūm

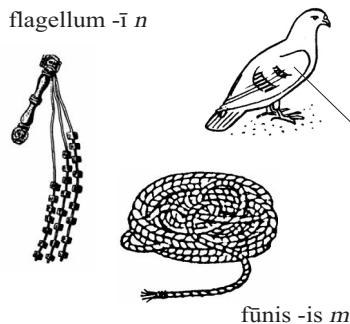
nummulārius -ī *m* (< nummus) = tabernārius
quī pecūniām mītuām pretiō dat

Pascha -ae *f*: diēs fēstus quō commemorātūr
lībertās ā servitūe Aegyptiōrum recepta

mercātōrēs vēdentēs

columba -ae *f*

fūniculus -ī *m* = parvus fūnis

aes aeris *n* = pecūnia, assēs
sub-vertere

Patris : Deī
negōtiātiō -ōnis *f* = negōtiūm mercātōris

rēgulus -ī *m* = parvus rēx
febris -is *f* (*acc* -im, *abl* -ī) = nimius calor
corporis
īnfirmārī = aegrōtāre
audīvisset

vādere = īre
crēdidit in verbō : crēdidit verbīs

con-clūdere -sisse -sum = inclūdere

cum irruerent in Iēsum : cum accurrerent ad Iēsum
secus *ppr* + *acc* = secundum | stāgnūm -ī *n*
= lacus aquae stantis (: nōn fluentis)
ut cessāvit loquī : cum prīmū fīnem fēcit
loquendī | dūc nāviculam
laxāre rētia = iactāre rētia
praeceptor -ōris *m* = magister

annuere = aliquid manibus mōtōque capite
significāre
socius -ī *m* = homō quī commūnī fortūnā/ne-
gōtiō coniungitur cum aliquō
ambō -ae -ō = uterque

īnfirmitās - ītis *f* = mala valētūdō
Sabbatum -ī *n* = diēs ōtiōsus quō Deus
adōrātur et ā negōtiīs abstinētur

dē-tinēre -tinuisse -tentum = retinēre, prohi-
bēre; īfirmitātē dētentus : quī prae īfirmit-
tātē movērī nōn potest

grabātus -ī *m* = lectulus

ovēs quoque et bovēs, et nummulāriōrum effūdit aes, et mēn-
sās subvertit.

Et hīs quī columbās vēndēbant dīxit: “Auferte ista et nōlīte
facere domum Patris meī domum negōtiātiōnis.”

X. Iēsūs rēgulī filium febrī affectum sānat

Erat quīdam rēgulus, cuius fīlius īfīrmābātur. Quī cum
audīisset Iēsum advēnisse ā Iūdaeā in Galilaeam, abiit ad eum,
et rogābat ut dēscenderet Capharnāum et sānāret fīlium. Dīcit
eī Iēsūs: “Vāde, fīlius tuus vīvit.” Crēdidit vir in verbō quod
dīixerat eī Iēsūs et ībat domum. Servī autem occurrērunt eī et
nūntiāvērunt fīlium līberātum esse febrī. Et cognōvit pater
eum līberātum esse febrī eādem hōrā quā dīixerat Iēsūs:
“Fīlius tuus vīvit.”

XI. Magna piscium multitūdō rētibus conclūditur

Cum turbae irruerent in Iēsum ut audīrent verbum Deī,
ipse ascendit in nāvem quae erat secus stāgnūm, et sedēns
docēbat dē nāviculā turbās. Ut cessāvit loquī, dīxit Simōnī:
“Dūc in altum, et laxāte rētia.” Respondit Simon: “Praecep-
tor, tōtam noctem labōrāvimus, sed nihil cēpimus; tamen,
sīcut dīxistī, laxābō rēte. Et cum hoc fēcissent, conclusērunt
piscium multitūdinem magnam, ita ut rumperētur rēte. Et an-
nuērunt sociīs quī erant in aliā nāve, ut venīrent et adiuvārent.
Et vēnērunt sociī et implēvērunt ambās nāvēs ita ut paene
mergerentur.

XII. Iēsūs vīrum īfirmitātē affectum Sabbatō, Iūdaeīs mīran- tibus, sānat

Erat ibi in grabātō vir quīdam magnā dētentus īfirmitātē.
Cui Iēsūs dīxit: “Vīs sānus fierī?” – “Utinam, Domine!” –
“Surge, tolle grabātum tuum, et ambulā.” Et statim sānus fac-
tus est ille. Dīcēbant ergō Iūdaeī: “Sabbatum est: nōn licet
tibi tollere grabātum tuum.” Respondit iīs: “Quī mē sānum
fēcit, mihi dīxit: ‘Tolle grabātum tuum et ambulā’.” Proptereā

Capharnāum -ī *n*, Simon -ōnis *m*

persequēbantur Iūdaeī Iēsum, quia haec faciēbat Sabbatō, et quaerēbant eum ut interficerent.

XIII. Ego autem dīcō vōbīs: “Dīligite inimīcōs vestrōs, et be-nefacite hīs quī ōdērunt vōs”

Vidēns Iēsūs turbās, ascendit in montem et docēbat eās: “Audīstis dictum esse ab antīquīs: ‘dīligēs proximum tuum, et odiō habēbis inimīcum tuum.’ Ego autem dīcō vōbīs: dīligite inimīcōs vestrōs, et benefacite hīs quī ōdērunt vōs, et ōrāte prō consequentibus et calumniantibus vōs.

Estōte misericordēs sīcut et Pater vester misericors est. Nōlīte iūdicāre, et nōn iūdicābiminī: nōlīte condemnāre, et nōn condemnābiminī. Date et dabitur vōbīs. Quid vidēs festūcam in oculō frātris tuī, trabem autem quae in oculō tuō est nōn cōnsīderās? Ēice pītum trabem dē oculō tuō, et tunc perspiciēs ut ēdūcās festūcam dē oculō frātris tuī.”

bene-facere + dat

antīquīs hominibūs
proximus -ī m
odiō habēre = ūdisse

festūca -ae f

calumniārī = accūsāre (falsō)

misericors -rdis adi (< miser + cor) = quī dolet ob alterū malam fortūnam | et : etiam con-demnāre = aliquem poenam meruisse cōstituere quid...? = cūr...?

trabs -bis f

cōnsīderāre = mente spectāre, cōgitāre (dē rē)

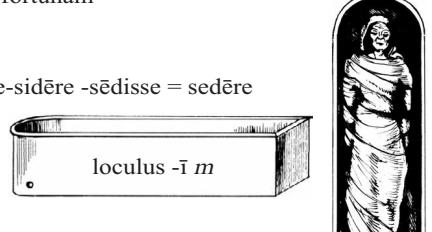
per-spicere = dīligenter aspicere

(vītā) dē-fungī -fūnctum esse = morī

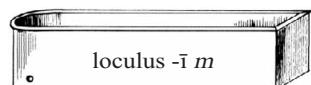
cōpiōsus -a -um (< cōpia) = frequēns

ef-ferre (< ex-)

ūnicus -a -um = ūnus et sōlus
vidua -ae f = mulier quae marītum ūmīsit
miseri-cordia -ae f = dolor ob alterū malam fortūnam

re-sidēre -sēdisse = sedēre

XIV. In oppidō Naim Iēsūs puerum dēfūnctum in vītam re-vocat

Iēsūs ībat in cīvitātem quae vocātur Naim, et ībant cum eō discipulī eius et turba cōpiōsa. Cum autem appropinquāret portae cīvitatis ecce dēfūnctus efferēbātur filius ūnicus mulieris quae vidua erat. Quam cum vīdisset Iēsūs, misericordiā mōtus, dīxit mulierī: “Nōlī flēre.” Et accessit et tetigit loculum. Hī autem quī portābant stetērunt. Et ait: “Adulēscēns, tibi dīcō: surge!” Et resēdit quī erat mortuus, et coepit loqui. Et Iēsūs dedit illum mātrī suae.

XV. Iēsūs puellam dēfūnctam, filiam cuiusdam pīncipis nōmine Iaīrī, in vītam revocat

Ecce pīnceps quīdam accessit ad Iēsum adōrāns eum ed dīcēns: “Domine, filia mea modo dēfūcta est, sed venī, im-pōne manum tuam et vīvet.” Exsurgēns Iēsūs sequēbātur eum et discipulī eius erant cum illō. Et cum vēnisset domum pīncipis, et vīdisset tībīcinēs et turbam tumultuantem, dīcēbat:

ex-surgere = surgere

Naim indēcl

“Recēdite: nōn est enim mortua puella, sed dormit.” Et cum ēiecta esset turba, intrāvit, et tenuit manum eius. Et surrēxit puella.

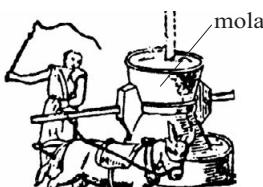
parvulus -ī m

efficiēminī : fiētis

rēgnūm -ī n = rēgis imperium

statuere = pōnere, facere ut aliquis stet

scandalizāre = prāvō exemplō perdere
ex-pedīre + dat = prōdesse, melius esse
suspendātur mola collō : mola impōnātur
collō | mola -ae f= īstrūmentum quod cum
frūmentō vertitur | dē-mergere = submerge
profundus -a -um = altus
vae + dat = heu! + acc
scandalum -ī n = prāvum exemplum

mōtus -ūs m < movēre

XVI. Parvulō advocātō atque in mediō positō, dīxit Iēsūs:

“Nisi efficiēminī sīcut parvulus iste, nōn intrābitis in rēgnūm caelōrum”

Advocāns Iēsūs parvulum, statuit eum in mediō. Et dīxit illīs qui eum secūtī erant: “Nisi efficiēminī sīcut parvulus iste, nōn intrābitis in rēgnūm caelōrum. Sī quis autem scandalizāverit ūnum dē parvulīs istīs, expedit eī ut suspendātur mola collō eius et dēmergātur in profundum mare. Vae hominī illī, per quem scandalum venit!”

XVII. Iēsūs imperāvit ventīs et marī, et facta est tranquillitās magna

Ascendit Iēsūs in nāviculam et secūtī sunt eum discipulī. Et mōtus magnus factus est in marī ita ut nāvicula operīrētur flūctibus; ipse vērō dormiēbat. Et accessērunt ad eum discipulī eius, et suscitāvērunt eum dīcentēs: “Domine, salvā nōs: perīmus!” Et dīcit eīs Iēsūs: “Quid timidī estis?”

Tunc surgēns imperāvit ventīs et marī, et facta est tranquillitās magna.”

XVIII. Iēsūs Chrīstus hominū multitudinem panib⁹ et pis⁹ cibus alit

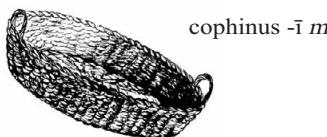
Abiit Iēsūs trāns mare Galilaeae, et sequēbātur eum multitudō magna. Cum sublevāsset ergō oculōs Iēsūs et vīdisset turbam māximam illam, dīxit Philippō: “Unde emēmus pānēs ut mandūcent hī?”

Respondit Andreās, ūnus ex discipulīs: “Est puer hīc, quī habet quīnque pānēs et duōs piscēs, sed quid sunt inter tot hominēs?” Accēpit ergō Iēsūs pānēs et, cum grātiās ēgisset, distribuit: similiter et ex piscibus quantum volēbant. Posteā collēgērunt fragmenta, et superfuērunt duodecim cophinī fragmentōrum.

Philippos -ī m

sub-levāre = tollere | sublevāvisset

mandūcāre = ēsse

dis-tribuere -uisse -ūtum = dīvidere (inter eōs)

col-ligere -lēgisse -lēctum ↔ spargere
fragmentum -ī n = pars frācta (ab rē)

PENSA (§ I-XVIII)

Pēnsum I

Coniunge sententiās.

- 1. Marīa Iēsum pannīs involūtum • illa surrēxit.
- 2. Deī angelus pāstōribus apparuit, • in praesēpiō reclīnāvit.
- 3. Cum timēret nē rēgnū amitteret, • Iēsūs dīxit ut surgeret et ambulāret.
- 4. Secundum diēī fēstī • parentēs Hierosolymam regressī cōnsuētūdinem sunt ut eum quaererent.
- 5. Cum nōn invēnissent Iēsum in rēgulus domum rediit et fīliū febrī comitātū, liberātū invēnit.
- 6. Nummulāriīs et mercātōribus Iēsūs cum parentib⁹ Hierosolymam ascendit.
- 7. ēiectīs, Iēsūs dīxit: Iēsūs ventīs et marī imperāvit, et
- 8. Crēdēns Iēsū dīcentī filium tranquillitās magna facta est.
- 9. vīvere, ut iīs dīceret Salvātōrem in cīvitāte
- 10. Hominī magnā īfirmitāte in Bethlehem esse nātūm.
- 11. grabātō dētentō Hērōdes īfantēs ā bīmātū et īfrā
- 12. “Prīmūm trabem dē oculō tuō necārī iussit.
- 9. “ēice”, dīxit Iēsū “et tunc perspiciēs ut ēdūcās festū-
- 10. Cum Iēsūs puellae, Iaīrī fīliae, cam dē oculō frātris tuī”.
- 11. manum tenēret Iēsūs, postquam grātiās ēgerat, om-
- 12. Discipulīs ob magnum maris nibus pānēs et piscēs distribuit.
- 13. mōtūm timentibus, “Nōlīte facere domum Patris meī
- 14. Cum pānem nōn habērent quem mandūcārent, domum negōtiātiōnis”.

Pēnsum II

Interrogā id, quod ad haec respōnsa convenit.

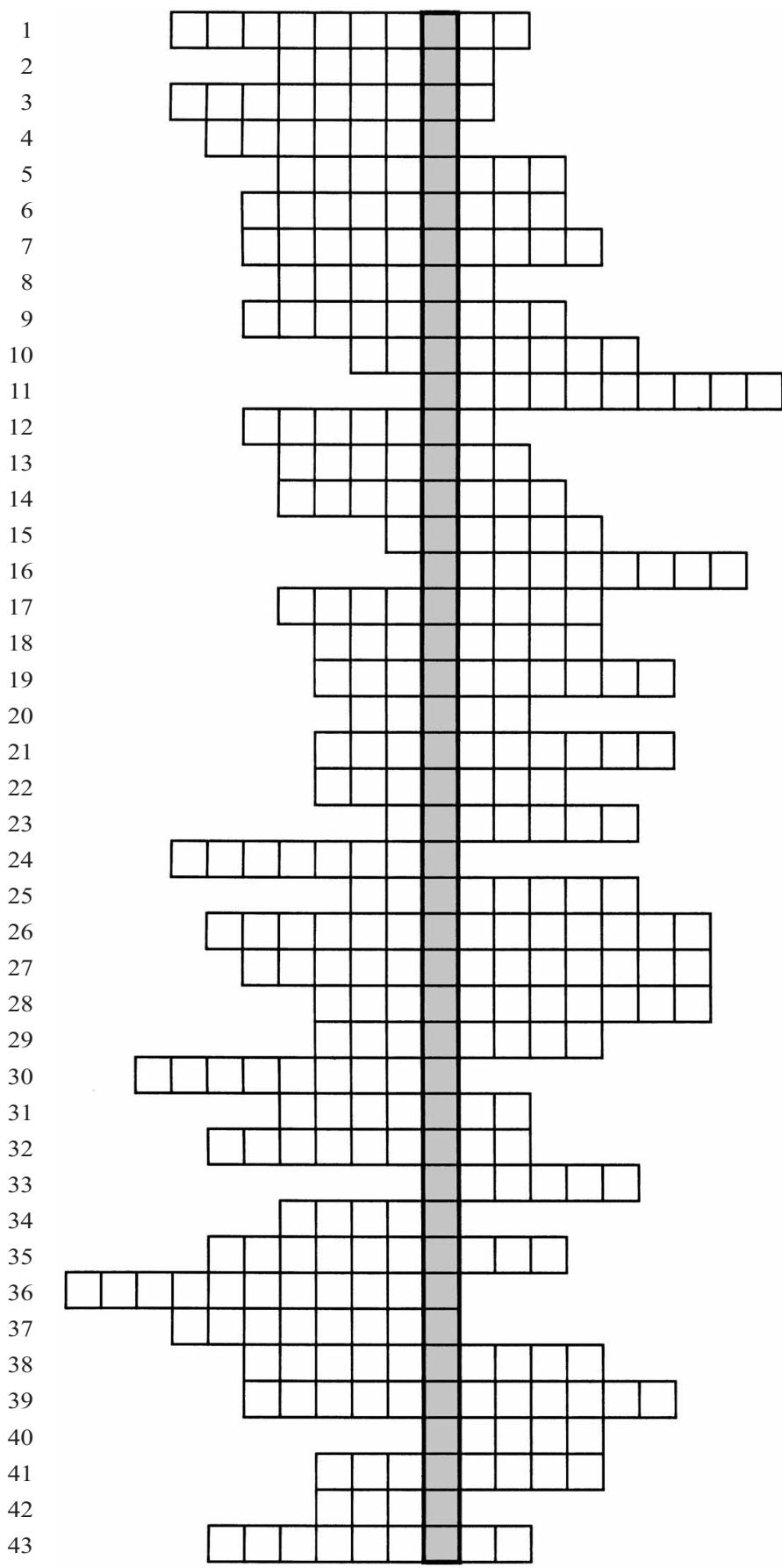
- 1. In oppidō Bethlehem.
- 2. Angelus iīs dīxit Salvātōrem nātūm esse, pannīs nunc involūtum et in praesēpiō positum.
- 3. Magī ab Oriente vēnērunt Hierosolymam ut Iēsum adōrārent.
- 4. Stēlla eōs antecēdēbat.
- 5. Magī Iēsū dōnāvērunt aurum, tūs et myrrham.
- 6. Hērōdes, cum sēnsisset sē ā magīs dēceptum esse, imperāvit ut omnēs īfantēs ā bīmātū et īfrā necārentur.
- 7. Iōseph cum Mariā et Iēsū īfante in Aegyptum aufūgit, unde redīvit post Hērōdis mortem.
- 8. Cum duodecim habēret annōs.
- 9. Iēsūs, in templō sedēns in mediō doctōrum, eōs audiēbat atque interrogābat.
- 10. Iōannēs, quī in Iordāne flūmine baptizābat, Iēsū praecursor fuit.
- 11. Cum vīnum inter nūptiās dēficeret, Iēsū aquam in vīnum mūtāvit, quod melius quam prīstinū fuit.
- 12. Flagellō dē fūniculīs factō, Iēsūs nummulāriōs et mercātōrēs ē templō ēiēcit.

- 13. Iēsūs Simōnī, quī nihil sē cēpisse dīcēbat, imperāvit ut rētia laxāret; quod cum fēcisset, magnam piscium multitūdinem conclūsit.
- 14. Iēsūs dīxit inimīcōs dīligere oportēre atque misericordēs esse. Addidit etiam nēminem esse iūdicandum neque quemquam esse condemnandum.
- 15. Viduae fīlium ūnicum, quī dēfūnctus erat, in vītam revocāvit.
- 16. Eī expedit ut collō mola suspendātur ac dēmergātur in mare profundum.

Pēnsum III

Vocābula in fōrmā pōne. Litterae, quae in quadrātīs nigriōribus positae erunt, sententiam effīcient ex sacrīs librīs prōmptam.

- 1. = quidquid.
- 2. Vestis vīlis quā Iēsūs īnfāns est involūtus.
- 3. In eō Iēsūs īnfāns est reclīnātus.
- 4. Appāruit pāstōribus gregēs cūstō-dientibus.
- 5. Circumfulsit pāstōrēs cum Deī an-gelus apparuit.
- 6. Facere ut aliquis recumbat.
- 7. ↔ sequī.
- 8. Nōmen Iēsū patris.
- 9. Nōmen urbīs ubi Iēsūs nātus est.
- 10. = fallere.
- 11. = surgere.
- 12. Iēsū obtulērunt magī.
- 13. Īfantūm aetās quōs Hērōdēs necāre iussit.
- 14. In mediō eōrum sedēbat Iēsūs in templō.
- 15. Tālis erat diēs quō Iēsūs cum parentibus Hierosolymam ascen-dit.
- 16. < sapiēns.
- 17. = comitūm numerus.
- 18. = quī salūtem affert.
- 19. Tālis fuit Iōannēs.
- 20. Vocātur Agnus Deī.
- 21. Hoc in Iordāne flūmine faciēbat Iōannēs.
- 22. = redīre.
- 23. Fīebant in Canā Galilaeae cum Iēsūs vēnit.
- 24. = maleficium.
- 25. Tālēs erant hydriae.
- 26. Quī convīviō/convīvīs praeest.
- 27. Domum Deī fēcerant domum ...
- 28. Eōs ēiēcit Iēsūs ex templō.
- 29. Avēs quās in templō mercātōrēs vēn-dēbant.
- 30. Ex iīs cōnstābat flagellum quō Iēsūs omnēs ēiēcit ex templō.
- 31. = parvus rēx.
- 32. = aegrōtāre.
- 33. Diēs fēstus quō commemorātur līber-tās ā servitūte Aegyptiōrum recepta.
- 34. Eā afficiēbātur rēgulī filius quem Iē-sūs sānāvit.
- 35. = inclūdere.
- 36. Eā dētinēbātur vir quī in grabātō erat
- 37. Diēs ḥtiōsus quō Iūdaeī Deum adō-rāre solent.
- 38. = aliquem poenam meruisse cōsti-tuere.
- 39. Tālēs Iēsūs dīcit hominēs esse dēbēre.
- 40. Ea prīmū dē oculō tuō ēicienda est.
- 41. Eam posteā dē oculō frātris ēdūcen-dam esse dīcit Iēsūs.
- 42. Ea collō suspendātur illīus quī ūnum ex parvulīs scandalizāverit.
- 43. Tālis erat illīus viduae fīlius.

Pēnsum IV*Scrībe verba idem significantia.*

- _____ = trēs diēs
- _____ = prōgredī, melior fierī
- _____ = deesse
- _____ = quī anteā fuit
- _____ = parvus fūnis
- _____ = pecūnia, assēs
- _____ = negōtium mercātōris
- _____ = īre

- _____ = secundum
- _____ = magister
- _____ = uterque
- _____ = mala valētūdō
- _____ = accūsāre (falsō)
- _____ = frequēns
- _____ = mulier quae marītum āmīsit
- _____ = tollere

Pēnsum V*Scrībe verbōrum fōrmās.*

- involvere _____
- revertī _____
- _____ dēceptum
- trānsigere _____
- _____ regressum esse
- _____ conclūsisse _____
- _____ dētentum
- dēfungī _____
- residēre _____
- _____ distribūtum
- _____ collēgisse _____

Pēnsum VI*Verba, quae dēsunt, scrībe.*

- antecēdere
- benefacere
- bīmātus
- condemnāre
- cōnsuētūdō
- dēficere
- dēfungī
- doctor
- expedīre
- febris
- festūca
- flagellum
- īnfīrmitās
- mola
- negōtiātiō

In oppidō Bethlehem Marīa Iēsum peperit, quem _____ involūtum in _____ reclīnāvit. Ad eum adōrandum nōn sōlum pāstōrēs, quibus Dominī angelus appāruerat dīcēns ‘ _____ nātum esse’, īvērunt, sed etiam magī ab Oriente venientēs, quōs stēlla _____. Illī, cum ad Iēsum pervēnissent, eī aurum, _____ et myrrham obtulērunt. Nōn diū in Iūdaeā mānsērunt Iēsū parentēs cum īfante: Hērōdes enim, Iūdaeōrum rēx, imperāverat ut omnēs ā _____ et īfrā occīderentur; quod cum audīvit Iōseph, angelō admonente, migrandum esse putāvit in Aegyptum, unde rediit post Hērōdis mortem.

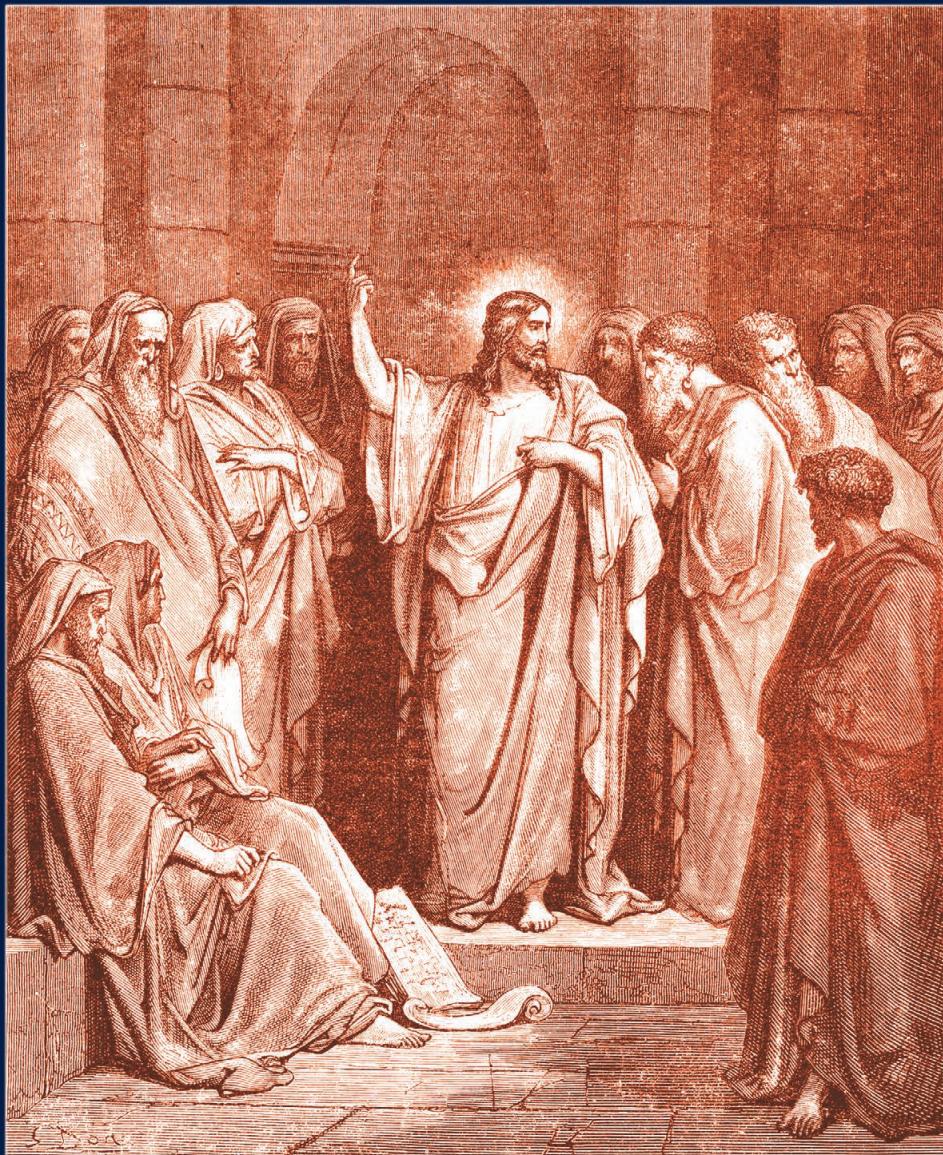
Ōlim, cum secundum _____ diēī fēstī parentēs cum Iēsū, quī tunc duodecim habēbat annōs, Hierosolymam ascendissent ac, _____ diēbus illīs, regredērērunt, accidit ut Iēsūs ibi, _____ interrogāns et audiēns, in templō remanēret, ubi post inventus est.

• nummulārius
 • pannus
 • praesēpium
 • prōficere
 • profundus
 • rēgnum
 • salvātor
 • statuere
 • trabs
 • trānsigere
 • trīduum
 • tūs

Iam tunc Iēsūs sapientiā et grātiā apud Deum et hominēs _____, sed initium signōrum illud fuit cum, in Canā Galilaeae, Iēsūs vīnum, quod _____, ex aquā effēcit. Multa deinde mīra fēcīt: cuiusdam rēgulī filium, quī _____ affectus erat, sānāvit; virum quendam, quī magnā dētinēbātur _____, Sabbatō, Iūdaeīs mīrantibus, sānum fēcīt; fīlium dēnique ūnicum cuiusdam viduae, quī nūper _____, in vītam revocāvit. Iēsūs vērō nōn modo aegrōs sānābat, sed etiam improbōs hominēs reprehendēbat (sīcut accidit eō diē quō in templō hominēs invēnit quī ovēs et columbās vēndēbant et _____ sedentēs, quōs _____ dē fūniculīs factō ex templō ēiēcit nē domum Deī domum facerent _____) et omnēs docēbat dīcēns: “Dīligite inimīcōs vestrōs et _____ hīs quī ōdērunt vōs. Nōlīte _____, et nōn condemnābiminī. Eicite prīmum _____ dē oculō vestrō, et tunc perspiciētis ut ēdūcātis _____ dē oculīs frātrum vestrōrum.” Quōdam vērō diē, postquam parvulum in mediō _____, dīxit: “Nisi efficiēminī sīcut parvulus iste, nōn intrābitis in _____ caelōrum. Sī quis scandalizāverit ūnum dē parvulīs istīs, _____ eī ut suspendātur _____ collō eius et dēmergātur in _____ mare.”

Sīc ille loquēns Iūdeae urbēs et oppida percurrere solēbat.

Questo volume, quando sprovvisto del triangolino affianco, è da considerarsi copia saggio e campione gratuito fuori commercio, e perciò non può esser venduto, né ceduto ad alcun altro titolo, ai sensi dell'art. 17, comma 2°, della legge 633 del 1941. Esso è inoltre esente da IVA (d. p. r. 26 ottobre 1972, n. 633, art. 2, lett. d) e dall'obbligo della bolla d'accompagnamento (d. p. r. 6 ottobre 1978, n. 627, art. 4, n. 6).

€ 9,90

